

ՐՈՒՍԻԱ ՎԵ ԶԱՐՈՆԻԱ
ՍՈՒՀԱՐԷՊԵՍԻ

ՊԻՐՐՈՒՍ ԺԵՆԵՐԱԼԻՆԸ ՊԵՆԱՆԱԹԸ
— Ժեն. Գուրոբաթընին Ազատ Ծարգա ազդեցությունն ստորա, Ռուսիա հարպիէ նազըը վազիթէսին իշխա իթմէքտէ պու- լունան Ռուսիա էրքեանը հարպիէյի ու- մուսիէսի բէիսի Ժեն. Սազարոֆըն՝ Թիկարա զազէթասըն պիր մուսպիրիյէ օլան պիր մուսպիրէսինտէն աթիտէքի ֆըգ- րաեը նազլ իտէրիզ :

Մուսպիր. — Ազատ Ծարգա կէօնտէ- րիլէնք օլան ասաքիրին միգտարը էվ- վէլէն թախին օլունմուշ մը տըր :

Ժենքիւր. — Սալար :

— Մանուրիյէ կէօնտէրիլէնք ասքէ- րին միգտարը թախմին իսիլէմէզ մի :

— Նէ գատար իմապ իտէրսէ, օ գա- տար կէօնտէրիլէնք :

— Տէօրթ Երուզ պին քիլիտէն պանս իսիլմիլ իտի. չօք տէյիլ մի :

— Տէօրթ Երուզ պին քիլիլ կէօնտէրի- լէնք միգտարըն էն ազը տըր : Իգթիլա իտիլնէ, տանա զիւտտէ կէօնտէրիլէնք տէր : Անճաք պուտտան տանա ազ միգ- տար կէօնտէրիլէնք իթիմալի Եօք տըր :

— Լաքին ճարտըլարըն սիզէ գարչը կէօնտէրիլէնք միգտարըն բէք ֆիւզ- լա տէյիլ մի : ճարտըլար 200,000 եա- խա 250,000 քիլիտէն զիւտտէ ասքէր կէօնտէրիլէնք մի գանն իտէրսինիլ :

— Չանն իթմէմ : Հալը հազըրտաքի քուվլէթէրի 156,000 քիլիտէն իպարէթ տիր : Բիւտտէլէրի գարարըզ տըր. սիւա- քիլէրի աղ, թօքուս վէ իսթիլքեամ աս- քէրէրի բէք չօք տըր : Պու գուվլէթէ- րին պիզէ գարը կէօնտէրիլէնք քիլէր տիր : Պուտտան մատա իթիլաթ սընքթը տախի վար տըր : Անճաք պուտտը Գօ- րէտա ալէտէլէրի իշխալ իլէ մէվգիլէրի- նի թաճիւմ վէ իսթիլք րիւսթլարընը թէլմին իլին իսթիլալ իտէնքէլէր տիր : Իմաթ, մէյտանը մուհարէպէն 200,000 քիլիտէն զիւտտէ կէօնտէրիլէնք քիլէրի ֆիլքիտէնիլ, Լաքին պիզ պուտտա Է- նէմիլէնք վէրիլիլ : Պիլ Էն յօգթաեը տիւլիլէնք, Էն պիր խուտուր թէսա- տիլքէ պրադմանադըզ, ճարտըլարը քաթիլն մաղուպ վէ բէրիլան իթմէք նի- եթիլտէյիլ, Թէքար իտէրիմ քի 400 պին քիլիլ Ռուս ասքէրին Ազատ Ծար- գա կէօնտէրիլէնք էն ազ միգտարը տըր :

— Ռուս ասաքիրին պու միգտարտա օլանադը ֆարզ իսիլիլսէ, չմէյտըթէր իսթիլքըն վէ միւսթիլիլ մէվգիլէրին մուսաֆադար իլին ալըլադաք օլան միգ- տարտան սօնաթ, մէյտանը հարպա կիտէ- ճէք պազի Ռուսլար գաճ պին քիլիլէ պալիլ օլապիլիլ :

— Պուրասընը գաթիլն թախին իտէ- մէմ, մազաթ Էն հալտէ տիլէպիլիլ քի, Ռուս ասաքիրի ճարտըլարտան տանա զիւտտէ օլանաք տըր :

— Պու օրտուրն սէվգիլիլ իլին չօք զէման լազմ օլանաճ մը :

— Շիւպիլ Եօք. ալար լազմ տըր. ֆազաթ պէյիլ Եօք տըր :

— Տիմէք քի մուհարէպէ զանէթ ու- զուս սիլիլէնք :

— Տանա մուհարէպէ պալլամաթ քի իսթիլքտան պանս իտէլիլ : Շիմալիլէ գատար ճէրէնան իտէն վուգուպլար ա- սըլ հարպտան սանըլմազ, Իպթիլտալարը ճարտըլարը պիր տէրէնքէ գատար պիզէ գարը քէսպը մուվաֆադըլիլ իթիլք- լէրի ֆարզ օլունսա պիլէ, էմին օլունուզ քի, պիլքիլ Եօքադըլմը իլէր ճարտըլա- րըն հարթիլիլ մուհար օլանաք տըր : Ի- քի ալ, Եօքաթ ալըլ հաթիլ կէլմէքտէն Մանուրիտէ ալլալ ֆէվգէլաթէ զուսու- րա կէլմէնք տիր : Մուհարէպէ, մաթ- լուպ օլան նէթիլ իսթիլալ իսիլիլնէնք գատար տէվալ իտէնք տիր :

• «Նայէ Ծարայէ Բրէսէնին մարտ 12

Թարիլիլ նիւսթսինտէ պէր վէնիլ աթի- օգուստու տըր. «Նայու նէրինին իքի սէ- վալիլ վէ Բօրթ-Արթիլ Էնիւստէք վա- զիլիլ ասքէրիլէ հազըլտա սօն կիւն- լէրտէ Թօքի, Թիլիլիլ, Չիֆու վէ մա- հալը սաթիլտէն Լօնտրա վէ Նիւ-Եօք թա- րիլիլ Էվրօքաեա կէլէն իսպէրլէր թաս- տիգ օլունմալ տըր : Նէ Գօրէտա պու- լունան Ռուս բիլտար ասքէրլէրի Եալու- նէրինի կէլէրէք կէրի չէքիլիլ տիր, նէ՝ աթիլալ Թօք, քէնտի ֆիլիլալ, մարտ 5, 6, 7 վէ Տաթ Բօրթ-Արթիլ իլէ Տալիլիլ թօքա թուլմուշ տըր, վէնէ՝ տէ, նիւստէթ, ճարտ ասքէրլէրի Ֆէնիլ-Եանի- Չէնիլ, Եանի Մանուրիլն չմալ ճիլէ- թիլտէն գարաեա չըգարաք, Ռուսլարըն իսթիլք րիւսթլարը թէնաթ իթմիլիլ տիր : Պիլաքիս, Թօքիտան պաթէլէկրաֆ պիլտիրիլիլ վէնիլ, մարտն 9 ընտա, Բիլիլէնք չմալընտա Ռուսլար իլէ ճա- քօնըլար արասընտա պիր միւսաթէմէ վու- գու պուլմուշ տըր : Պուտտան ալլալընք քի, Ռուսլար Գօրէտան հէնուզ չէքի- մէմիլիլ տիր : Բօրթ-Արթիլ իլէքիլիլ պիր թօք աթէլի կէրի վազը օլուն իտէն, Լաքին պու մարտն 5ի իլէ Ցի արասըն- տա տէլիլ, իլլա միւսա օլուն տըր : Ֆէնիլ- Եանի-Չէնիլ տէն տէ իսպէր վէրիլիլ վէնիլ, մարտն Ցիլտէ հալը սիւքիլ- հիւք իթմէքտէ օլուն, Մանուրիլտէ հիլ պիր ճարտըլ կէրիլմիլ տիր : Պիլա- պէրին նէ՝ Ռուսլար Գօրէտան չէքիլիլ- լէր տիր, նէ՝ տէ ճարտըլար Մանուրիլտէ ասքէր չըգարաք, Ֆէնիլ-Եանի-Չէնի- կիլ իլլալ իլլէմիլիլ տիր. անճաք, իս- պէր վէրիլիլ վէնիլ, պիր կիւն սօնա Բօրթ-Արթիլ թօքա թուլմուշ տըր : Լաքին պու սօն մուսթէլ չուրասըն ֆարզ իթիլիլ քի, տիւն Եալտէն օլան՝ պու կիւն Եալտէ Եարըն սահիլ օլապիլիլ, վէ ճարտըլաթա, Եալու նէրի իլէքիլի- տէք Ռուսլարըն իսթիլք րիւսթլարը թէն- տիր իթմէք իլլալ, Լիւսթիլն չմալ սէ- վալիլիլ տէն չըգարաք ֆիլքիլիլ չօյմըլար տըր :»

ԻՃՄԱԼԸ ԱՆՎԱԼ. — Մարտն 10 ըն- ճը կիւնիլ, Ռուս թօքիլտընտան միւրէքէպ պիր ֆիլալ Բօրթ-Ար- թիլտէն տիւրը չըգար, ճարտ ֆի- լուս պիր միւսաթէմէ վուգու պուլ- մուշ տըր :

Պու պապտէ աթիլ. Ալէքսիլ՝ մարտ 11 թարիլիլ Չարա աթիլտէք լէլէկրաֆնալիլ չէքիլ տիր. «Բօրթ Արթիլ ֆիլալ գօմանտանը աթիլ. Մազարով մարտ 10 թարիլիլ տէ- թիլտէք լէլէկրաֆ քէլիլտէ իլլէմիլ տիր. Տէնիլէ ալըլմը օլան 6 թօքի- տօմըլ՝ արգալարընտա գրուաքէօ- լէրի պուլունան տիւլմէն թօքիլտօլա- րընա թէնաթիլ իթտէլէր : Պիլիլ թօքիլտօլարտան կիւ՝ Երուզ պալը Մա- թուսիլիլն գօմանտաթ ալթընտա պուլունուքտը, Տէրագապ չիտտէթ- լի պիր միւսաթէմէ վուգու պուլուպ, Վէլիլիլ նամ թօքիլտօմըլ պիր թօքիլ ալթարաք, Թէտանիլ իսթիլ- տէք տիւլմէն թօքիլտօմըլ զարգ- իլ միլ տիր : Լաքին, քիլիլ ֆիլալը- զըն ալթաթիլտէն, թօքիլտօլարըլգ- տան միւլալիլ Սէրկէլիլ գօման- տաթընտա պուլունան Սթէրկիլիլ նամ թօքիլ սէֆիլիլ բէք զիւտտէ սա- գաթիլանըլ տըր : Մաքիլտան մահ- րու գալան պու սէֆիլիլ պաթմանա պալլաթըլ, սապահըն սաթ Ցիլիլ տօլըն Եալընըլ սէֆիլիլ ալ- տէթ իթմիլիլ տիր : Սթէրկիլիլն միւլալ հալիլ կէօրիլնէ, պալլա- զըլ Նօլիլ գրուաքէօրիլնէ նապիլ- լէ, Պախան գրուաքէօրիլ տէ պէրա- պէրիլտէ օլունուզ հալտէ, լէնիլքէ տէ պուլունան սէֆիլիլն իմտաթը-

նա չիլմալ իլլէտիլ Լաքին պու սը- րատա տիւլմէն 5 գրուաքէօրիլ- թօքիլտօմըլ իհաթա իթմիլիլ տիր. Իմաթ Էրէլիլ Եազլալմըլ օլունալիլ պէրապէր, սէֆիլիլ միլիլ գուլթարմաք գապիլ օլունաթա Պիլալէն ալէլ Սթէ- րէկիլ թօքիլտօլար զարգ օլուն, վէ թալլաթըն պիր զըսմը Էսիլ տիր- չիւպ, տիլէր զըսմը տա պօլունու- կիլն հիւսուլմընա իլթիլաք իթմիլ օլան Ռուս սէֆիլիլնէն 2 նէթէր աղըրճա վէ 18 նէթէր իլէ 1 գապիլ իսպիլիլ մէնքուս օլուն, 3 քիլիլ տէ լէլէլ օլուն տըր :

«Սապահըն սաթ Ց ընտա, 14 տիւլմէն սէֆիլիլ լէլէքարա Բօրթ- Արթիլ Եազլալարաք, աթէլէն պալ- լալըլար տըր : Ֆիլալըն պիլիլաք չարտաթ թօքիլտէ պէպիլիլ տիւլ- մէն չօք ուգաթա պուլունուքտը : Թօք աթէլի Էօլլէտէն սօնա սաթ 1է գատար տէվալ իթմիլ տիր : Ցիլ- մէնիլ 12 բուսպը 154 կիլիլ աթ- մըլ օլունըլ հիսապ օլունուքտը Բէք ազ սաթ ալթալմըլ օլան սէֆիլիլնէն- միլ Եիլն հարապ հազըլ պուլուն- քօլարա Չալիլալմըլ իսպիլիլ Եա- րալանան 1 գապիլ վէ 4 նէթէր մէն- րուստան իպարէթ տիր : Թօք աթէ- չիլիլն պալլանմաթտա իսթիլքեամ- լարմըլ տիւլմէնիլ աթէլիլն մուգա- պիլ իթմիլիլ տիր, ֆազաթ պու գատար ուգաթ տան իսթիլն թօք ա- լէլիլ հիլ պիր նէթիլն հալըլ իտէ- մէլ իտիլ Պուտտան պէրապէր, Թու- կասաքօ նամ ճարտն գրուաքէօրիլ- նիլն իլէքիլիլ պիլիլաք իսպարաթ կէօրիլմիլ տիր : Կիլիլիլն պիլ- լիլ քըլմըլ 12 քիլիլմէլ մէսա- ֆիլտէն ալթըլմըլ տըր :

Բօրթ-Արթիլ գօմանտանը մարտն 10 ընճը կիւնիլ վուգու պու- լան թօք աթէլիլ հազըլտա աթիլ- տէք թալլալալմըլ վէրիլտըր. «Ցիլ- մէն թօք աթէլիլն պալլաթընա, պի- լիլ պալթարաթալմըլ տա տէլա- գապ մուգապէլ իթմիլիլ տիր : Լիւս- Թէլան լէլէլիլն արգաթըն- տա գալան 6 սէֆիլիլ գալէլէ գար- չը աթէլ ալթըլար, վէ Էօլլէտէն սօն- րա սաթ 1 իլ չարէք կէլէն տուր- տուլմըլար տըր : Ցիլմէն 200 կիլ- լէ գատար աթմըլ տըր : Պալթարա- լարմըլ թալլալալմըլ աթիլան կիլ- լէլէլ պիր ճարտն գրուաքէօրիլնէն զիւտտէն խասարաթալ իթմիլ տիր : Գալտէ վէ չէրիլտէ 6 ասքէր մէն- րուս, վէ Էսիլտէն 3 քիլիլ լէլէլ վէ 1 քիլիլ մէնքուս օլուն տըր :

ճարտ ասաքիրին միւլիլ Է- լիլ յօգթալարա չըգարըլալմըլ վէ ճարտըլարըն մաքսէտ վէ իլիլիլ- լիլն տալիլ մուգալիլ իսպէրլէր ա- լընմաթ սէպէպիլիլ, Խարպիլն վալըլ օլան Ռուս գօլ օրտուր օրատա ալը- զօնուլմըլ տըր : Խարպիլտէ հիւք իտէն չիտտէթիլ սօնա՝ բէք չօք Ռուս կէօնիլիլ ասաքիրին իսքեանը կիւնէլիլտէլ տիր :

ճարտըլարըն Եալու նէրիլիլ կէլիլիլ լէլէքիլ օլունուքտը, ֆա- գաթ Գօրէա քէօրիլիլն պալըլ մէվ- գիլիլնէն ասքէր չըգարաթա հալըլ- լանըլար պէնան իսթիլտըր :

Ինիլիլիլ Վիլա հիւքիլմէլիլ պիլ- թարաթըլ վալիլիլիլնէն Էքիլիլն իլիլիլ իթմիլիլ 2ին հիւքիլմէ- լիլն լէլէքար իլիլալ իլլէմիլ տիր :

Սիպէրիա վէ Պալլալ կէօրիլն- տէն պէրիլ օլան չմէնտըլիլ իսթիլք իսպիլիլ Էօրիլիլ ալթըլալ տըր :

* «Գէօրիլիլ Ցալթուսիլն 2ին մէնպարտան ալթըլ միլիլմաթա նէգարէն, ճարտըլար թալթուսիլ- Գալտա ասքէր չըգարըլար, վէ Ռուսլարը զալթալիլ իլէ, Գիլիլիլն-Չէ- ուն վէ Անթուսիլ նամ մէվգիլիլ զապիլ իթմիլիլ տիր : Էկէր պու իս- պէր սահէն իտէ, տէլիլ իլալէ-Խիլ- Եօր մէվգիլիլ զալթէթա, ճարտըլար, չիլիլ Ռուս մէվգիլիլնէն սալքիլ ար- գատընտա պուլունուքտըլար — «Գէօլ- նիլ Ցալթուսիլն տիլէր պիր մուլա- պիրիլ միլիլալտան ալթըլ պիր իսպէրէ կէօրէ, չիլիլալ Գատար պիլիլաք զըրհըլարըն լիմանտան չըգաթընտ մանիլ օլան լէլիլ- զան զըրհըլարըն Ռուսլար տալիլ լի- մանա չէքիլ օլունուքտը ճիլիլիլ, Բօրթ-Արթիլ լիմանըն աղըլ, սէր- պէլմէ չըգըլպ կիլիլնէն հալէ կէլմիլ տիր :

Մանուրիլտէքի Ռուս ասաքի- լիլ պուլ գօմանտանը Ժեն. Գուրոբաթ- քիլն՝ մէյտանը մուհարէպէլ միլիլ- վէնէն հիւսուս իլիլ Էսիլ կիլիլ Բէ- լիլալպուրիլտան Էսիլալ հարէքէթիլ- տէ, Նիլ օլա Նիլ օլալիլ, Բիլէր Նի- զօլալիլ վէ Նիլ օլա Միլիլալիլ Նամ կրան տիլգէլ իլէ սէրալ իմ- բէլալ օրիլնէն բէք չօք պիլիլաք մէ- մուլարը, վէ միլիլ վէ ասքէրիլ մէմուլարը լիլալսիլտա պուլունուք- լար տըր : Էսիլիլ քէմալ չէվգիլ Ժէ- նէրալը ալթըլալմըլ տըր : — Ժէնէ- րալը միլիլիլ զալար կիլիլալ Մօս- գուտա վաթըլ օլուն, քէմալ չէվգ- լէ գապիլ իսթիլիլ, վէ օ աղալ- մը մահէլիլ մէմուլիլ իլիլ միլիլ- վէնէն հարէքէթ իթմիլ տիր : — Ժէն, բրէնս Պոնաթալմ, բազար իլիլ Էսիլ կիլիլալ իսպիլիլ կիլիլալ իլլէլիլ, Բէլթալպուրիլտան հարէքէթ իլլէլիլ տիր :

Թօքիլտան պիլիլալ իլիլիլնէ նէգարէն, Ռուսլար՝ Չէն-Չալէ-Վիլա- Եա չէքիլիլ, վէ օրատա զալթէն մէվգուս օլան իսթիլքեամալարա ի- լալիլ օլուն, վէ Եալու նէրիլիլն սօլ սահիլիլտէք իսթիլքեամալարա պիր- լէլիլալ իլլէլիլ, թօքալ լէլէլիլ Եալթըլար տըր :

«Տէլիլ Մէլիլն 2իֆուտան ալ- տըլը մալիլմաթա կէօրէ, 12 կիւն- տէն պէրիլ 16 ճարտն նապիլ սէֆի- նէսիլ Գօրէտան չարգ սահիլիլտէ քեալիլ օլուն, ճարտըլար թարա- ֆընտան Գալուս լէլիլալ օլունան վէ Չէմուլաթտան 12 սաթ ուգաթ- տա պուլունան պիր լիմանա ասքէր նապիլ իթմիլիլ տիր : Փէտըլն 21սին- տէն պէրիլ մէվգիլ լիմանա 10,000 նէթէր ճարտն ասքէր չըգարըլմըլ տըր :

Բարիլտան մարտ 13 թարիլ- լիլիլ ալթըլալ պիր լէլէկրաֆնալիլ պէրիլնէն աթիլ իսթիլիլ տիր : — Բօրթ-Արթիլ թօքա մուլիլ ինիլիլիլ իլէ Ամէրիլալար օրատան հարէքէթ իթմիլիլ տիր : — ճարտըլարըն սօն տէլալ թօք աթէլիլնէն Բօրթ- Արթիլ չէրիլիլն Ենիլ մահալիլիլ տիւլալը իսպար օլուն տըր :

Ռուսիա տիլթուսիլիլն՝ Ալ- մանիլա հիւքիլմէլիլ նէլտիլտէ ֆէվ- գէլալտէ ֆաալիլիլ կէօլիլալիլ, վէ Ալմանիլալն Ռուսիա հազըլտա- րիլ մուսթէլիլ տօլթալիլ լէլէլիլ իսթիլալիլ Պէրիլտէ գալիլիլ իլիլա- Ենիլ օլունուքտը իտէ տէ, պու իթիլ- լալիլ չարթլարը հէնուզ մալիլալ տէ- լիլ տիր :

— Պանգը Օսմանի մուսախորի Բանձրի
պէյ էֆէ, հազընթէլէրնին՝ պիր գաւ կըւն-
տէն պէրու նապիզաւ օլուպ, տալիքսին-
տէն տիշարը չըգամատըղը մաէթէէսիւֆ
իշտիսմի տիր:

— Եղգեւ Եմբրտե իամի աը Գրեյլ տէ-
յիլ, սատեճէ Տիւֆուր տորր: